

банківську практику методу грошової оцінки кредитного ризику, що буде включатися до мінімального розміру капіталу банку. І, по-третє, розробити механізм контролю за правильністю визначення банками власного кредитного ризику за даною методикою й адекватністю формування ними резервів під ці ризики з метою захисту інтересів вкладників та кредиторів банку.

1. Вергелюк Ю. Ю. Методи та інструменти управління кредитним ризиком при обслуговуванні корпоративних клієнтів банку / Ю. Ю. Вергелюк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1. – С. 195–198.
2. Внукова Н. М. Ієрархія факторів ризиків банку при овердрафтному кредитуванні / Н. М. Внукова, О. В. Мовчан // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер : Економіка. – 2013. – № 4. – С. 6–10.
3. Колодізев О. М. Оптимізація кредитного портфеля банку за критеріями прибутковості, ризику та ліквідності / О. М. Колодізев, В. С. Буряк // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015. – № 1. – С. 19–27.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] / Національний Банк України – Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
5. Рац О. М. Дослідження впливу якості кредитного портфелю на ефективність кредитної діяльності банку як складова моніторингу кредитного ризику / О. М. Рац // Технологический аудит и резервы производства. 2015. – № 1(5). – С. 41–45.

*УДК: 657

Ткачук І.М., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ

У статті представлено дослідження теоретичних та практичних основ проведення інвентаризації, як невід'ємного інструменту контролю. Адже, саме інвентаризація дає можливість проконтролювати виконання правил і умов зберігання і використання майна підприємства.

Ключові слова: інвентаризація, контроль, облік, звітність, активи, зобов'язання.

* Ткачук І.М.

Тkachuk I.

INVENTORY AS AN INDEPENDENT INSTRUMENT OF CONTROL

The article presents the research of theoretical and practical bases of inventory preparation and registration as an integral instrument of control. After all, it is the inventory that makes it possible to monitor the implementation of the rules and conditions of storage and use of property of the enterprise

It is the inventory as an element of the accounting method that allows you to determine the actual amount of assets, capital and liabilities, and compare the results with the accounting data. And timeliness of its guarantee of confidence in the reliability of the data of accounting and financial reporting.

Inventory is the most important control procedure used by both enterprises and supervisory authorities in exercising supervisory functions. The inventory allows you to identify excesses or shortages of property, establish the actual status of objects, assess the reality of the debt reflected in the account, identify the possibility of reducing costs, adjust accounting and, most importantly, minimize tax risks.

Inventory at the enterprise performs a controlling function and allows to identify cases of unjustified reduction of capital invested in different types of assets. Accordingly, the company should not ignore the annual inventory, because only with its help you can determine the real state of the enterprise, prevent theft and reduce losses.

Keywords: inventory, control, accounting, reporting, assets, liabilities.

Тkachuk И.Н.

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ КАК НЕОТЪЕМЛЕМЫЙ ИНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЯ

В статье представлено исследование теоретических и практических основ проведения инвентаризации, как неотъемлемого инструмента контроля. Ведь именно инвентаризация дает возможность проконтролировать выполнение правил и условий хранения и использования имущества предприятия

Ключевые слова: инвентаризация, контроль, учет, отчетность, активы, обязательства.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Важливим питанням у діяльності будь-якого підприємства є забезпечення безпеки ресурсів та їх раціонального економічного використання, а також запобігання непередбачених втрат. Не втратити орієнтири дійсності допомагає один з найбільш важливих інструментів контролю за збереженням господарських засобів – інвентаризація.

Саме інвентаризація, як елемент методу бухгалтерського обліку дає змогу визначити фактичний розмір активів, капіталу та зобов'язань, й зіставити отримані результати з даними бухгалтерського обліку. А своєчасність проведення її гарантує впевненість у достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

І як зауважує Кузьмін Дм.Л., добре сплановані цілі і засоби, у добре сформованих структурах, за умов ефективної системи мотивування, можуть призводити до розширення обмеження сфери й інтенсивності інвентаризації як засобу контролю [3].

Також варто пам'ятати, що не проведення інвентаризації є порушенням правил ведення бухгалтерського обліку і може призвести до накладення адміністративного штрафу. З огляду на завдання, які вирішує належним чином проведена і оформлена інвентаризація, її значення важко переоцінити [9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Інвентаризація майна і зобов'язань підприємства виступає невід'ємним інструментом системи внутрішнього контролю та обов'язковим елементом облікової політики. Саме інвентаризація дає можливість проконтролювати виконання правил і умов зберігання грошових коштів та товарно-матеріальних цінностей, достовірності даних розрахунків з контрагентами, утримання та експлуатації об'єктів основних засобів, а також запобігає викраденню та знищенню майна підприємства.

У наукових та практичних публікаціях дослідниками досить багато уваги приділяється актуальним питанням інвентаризації. Зокрема, у дослідженні Букало Н.А. висвітлюється економічна сутність інвентаризації, зміни нормативно-правового забезпечення її проведення, відображення в бухгалтерському обліку та звітності розбіжностей, виявлених за результатами проведеної інвентаризації [1]. Кузьмін Дм.Л. розглядає проблеми формування суб'єктів інвентаризації, їх роль у здійсненні контролю за збереження майна власника [3].

Олійник С.О. акцентує увагу на ролі інвентаризації в господарській діяльності підприємств, обґрунтовує значення та місце інвентаризації як невід'ємної складової формування достовірної фінансової звітності [4]. А Харламова О.В. висвітлює особливості

підготовки та проведення інвентаризації для цілей складання фінансової МСФЗ-звітності, доводить важливість оцінки якісних характеристик об'єктів інвентаризації [8].

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження інвентаризації, як невід'ємного інструменту фактичного контролю за збереженням майнових цінностей і коштів підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інвентаризація допомагає зорієнтуватися у реальному фінансово-господарському становищі справ на підприємстві, отримати необхідні достовірні дані щодо майна, яке знаходиться в розпорядженні підприємства: скільки його, в якому стані воно знаходиться, чи правильно його оцінено.

Як метод обліку і контролю, інвентаризація забезпечує дотримання таких принципів звітності, як достовірність та зрозумілість, і одержання повної та неупередженої інформації про наявність і стан активів та зобов'язань [1].

Відповідно до п. 5 розд. I Положення № 879 під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряється і документально підтверджується їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка. При цьому забезпечується [6]:

– виявлення фактичної наявності активів та перевірка повноти відображення зобов'язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів;

– установаження лишку або нестачі активів шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;

– виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення;

– виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання.

Відповідальними за проведення інвентаризації є власник або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів, який створює необхідні умови для її проведення. Також керівником або власником підприємства, визначаються об'єкти, періо-

дичність та строки проведення інвентаризації, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим. Обов'язкові випадки проведення інвентаризації активів, капіталу і зобов'язань представлено в п. 7 Загальних положень Положення № 879 [6] та п.12 Порядку № 419 [7].

У контексті сучасної парадигми дослідження, актуальною є думка Букало Н.А. про те, що проведення інвентаризації сприяє формуванню достовірної фінансової звітності, на основі якої користувачі приймають відповідні рішення [1]. Саме тому, проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності – це обов'язкова процедура для кожного підприємства, яка регламентована:

– п.1 ст.10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2];

– п. 7 розд. I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [6];

– п. 12 Порядку подання фінансової звітності [7].

Варто також відмітити, що відповідно до пп. 20.1.9 ст. 20 Податкового кодексу України контролюючі органи мають право вимагати під час перевірок від платників податків, які перевіряються, проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки [5].

Інвентаризація є важливим інструментом контрольного процесу, який використовують і підприємства, і контролюючі органи при здійсненні наглядових функцій. Інвентаризація на підприємстві виконує контрольну функцію і дозволяє виявити випадки необгрунтованого зменшення капіталу, вкладеного в різні види активів.

Враховуючи вище зазначене можна стверджувати, що підприємству не варто ігнорувати проведення щорічної інвентаризації, оскільки лише за допомогою її можна визначити реальний стан підприємства, запобігти розкраданню і зменшити втрати.

Висновки. Інвентаризація – це невід'ємний інструмент контролю, який забезпечує відповідність даних бухгалтерського обліку та фактичного стану активів і зобов'язань. Завдяки інвентаризації можна виявити надлишки або недостачі майна, встановити фактичний стан об'єктів, оцінити дійсність відображеної в обліку заборго-

ваності, виявити можливість зниження витрат, відкоригувати облік і, що найважливіше, мінімізувати податкові ризики.

1. Букало Н.А. Інвентаризація як умова для складання фінансової звітності / Н.А. Букало // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ «Економічна думка», 2016. – Том 23. – № 1. – С. 167-173.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
3. Кузьмін Дм.Л. Суб'єкти інвентаризації та порядок їх формування / Дм.Л. Кузьмін // Міжнародний збірник наукових праць. – Випуск 1(13). – С. 203-210.
4. Олійник С.О. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку та напрями її вдосконалення / Олійник С.О. // INNOVATIVE SOLUTIONS IN MODERN SCIENCE – 2017. – № 5(14).
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI.
6. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.
7. Порядок подання фінансової звітності, затверджено Постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419.
8. Харламова О.В. Особливості інвентаризації для цілей складання МСФЗ-звітності [Електронний ресурс] / О.В. Харламова – Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/11-2015/65.pdf>.
9. Шнурко А.М. Особливості проведення інвентаризації на підприємстві [Електронний ресурс] / А.М. Шнурко, М.О. Бражко. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer37/738.pdf>.

*УДК 336.77.067

Чиж Н.М., к.е.н., доцент

Дзямулич М.І., к.е.н., доцент

Потьомкіна О.В., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ УКРАЇНИ

У статті досліджено особливості формування ресурсної бази банківських установ. Проаналізовано динаміку та сучасний стан, а також умови формування ресурсного забезпечення банків в Україні. Визначена роль коштів фізичних та юридичних осіб у формування ресурсної бази банку.

* Чиж Н.М., Дзямулич М.І., Потьомкіна О.В.